

Theoretical and Methodological Principles of Managing the Enterprise's Integrative Development

Abstract. Today, in conditions of fierce competition, effective development of the enterprise is only possible with the use of integrative growth strategies. The theory and practice of managing the integrative development of the enterprise are at the stage of its initial formation. Therefore, the actual direction of research is the substantiation of this process's theoretical and methodological foundations. The article's purpose is to form the theoretical and methodological principles of managing the integrative development of the enterprise. Based on a comprehensive analysis of the theoretical provisions of economic theories and approaches, the author's vision of managing the enterprise's integrative development was formed. The proposed concept of managing the integrative development of the enterprise covers a system of principles, functions, and methods of management, the subject, and the object of research. Integrative development of the enterprise involves proactive, adaptive organizational and economic management based on digitization and integration of flow processes, platforms, and innovations at all levels of economic activity: micro-, macro-, and mega-environment. The main goal of managing the integrative development of the enterprise is to ensure proactive activity. Proactive, progressive development is based on the creation of partnerships between enterprises. It was found that integrative development based on creating digital strategic partnerships provides a synergistic effect and access to additional resources and competencies at the enterprise. The provisions proposed in work are the basis for forming a proactive management system of economic activity in the conditions of global digital transformations.

Keywords: economic theories of management, conceptual principles of management, integrative development of the enterprise, strategic partnerships, digital transformations.

Suggested Citation

Goloborodko, A. (2022). Theoretical and Methodological Principles of Managing the Enterprise's Integrative Development. *Oblik i finansi*, 4(98), 139-146. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4\(98\)-139-146](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4(98)-139-146)

Альона Голобородько

Державний університет телекомунікацій, м. Київ, Україна

Теоретико-методологічні засади управління інтегративним розвитком підприємства

Анотація. Сьогодні, в умовах жорсткої конкурентної боротьби ефективний розвиток підприємства є неможливим без використання стратегій інтегративного зростання. Теорія і практика управління інтегративним розвитком підприємства перебуває на стадії свого початкового формування, а тому актуальним напрямом досліджень є обґрунтування теоретико-методологічних засад цього процесу. Метою статті є формування теоретико-методологічних засад управління інтегративним розвитком підприємства. На основі всебічного аналізу теоретичних положень економічних теорій та підходів сформовано авторське бачення концепту управління інтегративним розвитком підприємства. Запропонований концепт управління інтегративним розвитком підприємства охоплює систему принципів, функцій та методів управління, предмет та об'єкт дослідження. Інтегративний розвиток підприємства передбачає проактивне, адаптивне організаційно-економічне управління на засадах цифровізації та інтеграції поточкових процесів, платформ та інновацій на всіх рівнях економічної діяльності: мікро-, макро-, мегасередовище. Основною метою управління інтегративним розвитком підприємства є забезпечення проактивної діяльності. Проактивний розвиток, заснований на створенні цифрових стратегічних партнерств між підприємствами, забезпечує отримання синергетичного ефекту та доступ до додаткових ресурсів і компетентностей на підприємстві. Запропоновані у роботі положення є основою для формування системи проактивного управління економічною діяльністю в умовах глобальних цифрових трансформацій.

Ключові слова: економічні теорії управління, концептуальні засади управління, інтегративний розвиток підприємства, стратегічні партнерства, цифрові трансформації.

¹ Alona Goloborodko, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine.

ORCID 0000-0001-5416-0526

E-mail: alona.goloborodko.decor@gmail.com

Постановка проблеми. Особливе місце серед стратегій розвитку підприємств в умовах жорсткої конкуренції посідають стратегії інтегративного зростання. Теорія і практика управління інтегративним розвитком підприємства на сьогоднішній день перебуває на стадії початкового розвитку, а тому актуальним напрямом досліджень є формування теоретико-методологічних засад цього процесу. Зважаючи на багатоаспектність інтегративного розвитку, доцільно здійснити системний аналіз всього спектру економічних теорій і підходів, положення яких формують концептуальні засади управління розвитком підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади управління розвитком підприємства розкриті в працях багатьох видатних вчених. Зокрема, Р. Самуельсон, Б. Долан, Дж. Робінсон, К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю сформувавши неокласичну теорію розвитку підприємства. Дж. Мейер, Б. Роуен, П. ДіМаджіо та В. Пауелл розкрили проблематику інституціональної теорії розвитку підприємства. Л. Нельсон та Е. Вінтер обґрунтували основні положення еволюційної теорії розвитку підприємств. Р. Кантільйон, А. Сміт, Ж.Б. Сей, А. Маршалл, Й. Шумпетер зосередили свою увагу на постулатах підприємницької теорії розвитку підприємства. Я. Корнаї сформував системно-інтеграційну концепцію розвитку підприємства [1-26].

Однак, питання теоретико-методологічних засад управління інтегративним розвитком підприємства вимагає системного аналізу усього спектру економічних теорій, а тому і досі є актуальним об'єктом наукових пошуків.

Метою статті є формування теоретико-методологічних засад управління інтегративним розвитком підприємства.

Методологічним підґрунтям дослідження є наукові роботи провідних вітчизняних та іноземних вчених, що присвячені управлінню розвитком підприємства. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, зокрема, узагальнення, системний аналіз, синтез.

Виклад основних результатів. В попередніх дослідженнях нами визначено, що концепція інтегративного розвитку підприємства є структурованою системою взаємопов'язаних та логічно побудованих поглядів щодо функціонування або розвитку процесів, явищ, які направлені на вирішення поставлених завдань по досягненню визначеної мети і результатів на засадах дотримання принципів застосування відповідних функцій та механізмів, що мають наукове і практичне значення.

У запропонованих підходах вчених-економістів [8] представлені основні положення обґрунтування концептуальних основ управління розвитком підприємства. До основних тезисів можна віднести наступні. Підприємство доцільно розглядати за функціональним підходом через управління окремими структурами підприємства з чітким ієрархічним поділом обов'язків між працівниками в

межах їх компетентностей [6]. У концепції М. Вебера підприємство розглядається як взаємопов'язана і взаємозалежна система внутрішньої організації діяльності та факторів зовнішнього середовища, що впливають на його розвиток. Дані положення підтримано у концепції Т. Парсон, Ф. Селзника і Ч. Перроу, де означена необхідність інтеграції діяльності підприємства, як відкритої системи, яка взаємодіє із зовнішнім середовищем [19]. За даних умов системна колаборація внутрішніх процесів функціонування та ринкове середовище впливають на ефективність діяльності підприємства та створюють інтегративні відносини, які приводять до проактивного розвитку.

Виділяють наступні основні концепції розвитку підприємства: неокласична, інституційна, еволюційна, підприємницька системно-інтеграційна. Всі означені концепції є прийнятними для обґрунтування концептуальних основ управління інтегративним розвитком підприємства. Автором неокласичного підходу до управління розвитком підприємства є А. Маршалл [10]. Центральною ланкою в управлінні розвитком підприємства неокласики вважали раціональне використання ресурсів і баланс попиту та пропозиції на ринку. Ідеї неокласичної теорії поглибив І. Ансоф [25]. Неокласична теорія є актуальною і серед сучасних західних економістів, таких як П. Самуельсон, Б. Долан, Дж. Робінсон, К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю [3]. В неокласичній теорії розглядаються питання діяльності підприємств у умовах обмеженості ресурсів і технологій. В цьому контексті технології виступають механізмом перетворення вихідних ресурсів у результат діяльності (продукт або послугу) та є індикатором якості компетентностей: знань, досвіду, практичної майстерності трудового потенціалу.

Інституційна теорія управління розвитком підприємства заснована на розумінні сутності підприємства як організації, яка створюється людьми. Тому напрям розвитку та результати діяльності залежать від ефективності використання компетентностей трудового потенціалу. Інституціональна концепція спрямована на мінімізацію транзакційних витрат, тобто витрат на укладання угод. Увага концентрується на формуванні ділових підприємств та побудові механізмів їх взаємодії на засадах реалізації основних функцій управління: мотивація, організація, контроль, планування.

Інституційна теорія управління розвитком підприємства зводиться до встановлення стандартів, норм і правил функціонування у суспільстві, зокрема через легітимні механізми регулювання діяльності – інститути (органи) влади.

Підґрунтя організаційного інституціоналізму закладено у середині ХХ ст. Філіп Селзник [24], який запропонував виділити інститути в окремі елементи та складові соціально-економічної системи. Подальшого розвитку інституційна теорія набула у працях Дж. Мейера, Б. Роуена, П. ДіМаджіо і В. Пауелла, які описали механізми, що визначають організаційну поведінку та логіку раціоналізації

побудови органів регулювання діяльності підприємств [18]. Інституційна теорія управління розвитком підприємств фокусується на принципах стабільності, інертності, раціоналізації та організації.

Еволюційна концепція розвитку підприємства була запропонована Л. Нельсоном та Е. Вінтером у 1982 році [22]. Основні її положення засновані на теорії визначення місця підприємства, як одного із суб'єктів функціонування у ринковому середовищі. Розвиток підприємства визначається факторами зовнішнього середовища, взаємовідносинами з партнерами та його внутрішніми характеристиками. Розвиток обумовлений еволюційною реакцією підприємства на інтерактивні зміни бізнес-середовища. В процесі діяльності підприємства формуються культура та політика організації функціонування, визначення обсягів та напрямів регулювання діяльності, яка є ідентичною його характеристикою внаслідок отриманого економічного досвіду. Еволюційна модель розвитку підприємства Л. Нельсона та Е. Вінтера ґрунтується на процесах рутинізації, законах «природного відбору» і «селекції». При даних умовах навколишнє середовище організації діяльності виступає платформою взаємодії між суб'єктами ринкового середовища. Закони конкуренції виступають визначальними чинниками формування ієрархії існуючих та перспективних рейтингів розвитку підприємств, обумовлюють їх можливості та напрями діяльності. Еволюційна концепція розвитку підприємства характеризується диференціацією критеріїв оптимальності прийняття рішень на засадах балансування економічної, соціальної та технічної підсистем. Тобто, інноваційні рішення та технології виступають важелем проактивного розвитку підприємства. На наш погляд, цифрові трансформації засновані, перш за все, на еволюційній концепції розвитку підприємства. Оскільки, цифровий розвиток суспільства, його потреби та попит на інновації, формують інтегративні відносини та політику управління підприємством.

Розвиток бізнесу заснований на підприємницькій теорії, фундаторами якої є Р. Кантільйон, А. Сміт, Ж.Б. Сей, А. Маршалл, Й. Шумпетер. Її сутність полягає у розумінні підприємства як підприємницької структури, яка пов'язана з ризиками. Основою розвитку підприємства є добуток підприємницьких здібностей та ініціатив в ув'язці з вкладеними ресурсами. Головну роль в управлінні відведено підприємцю, який повинен забезпечити ефективну організацію виробничого процесу, продуктивність взаємовідносин між працівниками і учасниками економічної діяльності. Важливим елементом у концепції підприємництва є система узгодженості прийняття управлінських рішень з врахуванням ідей думок колективу підприємства. Отже, розвиток підприємства згідно теорії підприємництва заснований на наявному потенціалі компетентностей та готовності до реалізації інновацій.

Системно-інтеграційна концепція розвитку підприємства заснована Я. Корнаї [15]. Згідно даної теорії підприємство розглядається як відносно стійка, цілісна й самостійна соціально-економічна система, яка має відповідний потенціал. Потенціал підприємства, як сукупність ресурсів і компетентностей, є сполучною ланкою між окремими процесами організації діяльності та відображає позиціонування та рейтинг підприємства у ринковому середовищі. Ключовим аспектом управління є прийняття рішень щодо оптимізації розподілу ресурсів та компетентностей підприємства. Системно-інтеграційна концепція розвитку підприємства об'єднує внутрішні функціональні підсистеми підприємства: ментальну, організаційно-культурну, інституціональну, когнітивну, майново-технологічну, імітаційну та історичну. Означена концепція направлена на узгодження внутрішнього потенціалу підприємства та його зовнішнього середовища. Вчені розглядають підприємство та конкурентне середовище як сталу функціональну систему економічної діяльності. В загальному розумінні управління підприємством згідно системно-інтеграційної концепції здійснюється за допомогою побудови функціональної мережі зв'язків між окремим його підсистемами. Системно-інтеграційна концепція розвитку підприємства спрямована на об'єднання різних за своєю предметною сутністю ознак у функціонально-підпорядковану систему на засадах організаційно-економічних механізмів узгодження та єдності різних структур та підсистем діяльності з метою отримання максимального економічного ефекту та підвищення стійкості бізнесу.

Системно-інтеграційна концепція розвитку підприємства дала поштовх для становлення синергетичного підходу, який започаткований Г. Хагеном та І. Пригожиним у 70-х роках ХХ ст. [13; 21; 1]. «Синергетика» в перекладі з грецької мови означає «син – спільне» і «ргос – дія». Синергетичний підхід передбачає дослідження можливостей об'єднання, кооперації та самоорганізації окремих процесів та потоків діяльності підприємств в умовах динамічних, нелінійних, відкритих, функціональних систем. Основу синергетичних досліджень складають управлінські аспекти розвитку інноваційних рішень, які формуються під впливом диференційованих глобальних нелінійних процесів соціально-економічної діяльності. Г. Хаген ключовим місцем розвитку підприємств вважав процеси самоорганізації, що виникають у просторових, часових або функціональних підсистемах без врахування впливу чинників зовнішнього середовища. В таких умовах зростання невизначеності виступає каталізатором процесів трансформації ринкової системи. І. Пригожин зазначив, що система організації діяльності перебуває під впливом детермінізму. Однак, під впливом різних інтеграційних чинників підприємство має мати випадковий біфуркативний випадковий вектор розвитку з непрогнозованим сценарієм.

Дані положення щодо розуміння сутності синергетичного підходу свідчать про значний вплив на розвиток підприємства конкурентного середовища та умов діяльності, що виступає підґрунтям необхідності формування ефективних механізмів забезпечення інтегративного проактивного розвитку у майбутньому.

В умовах цифрової економіки синергетичний підхід застосовується при вивченні мережі інформаційно-комунікативного простору, як складної, багатоаспектної та неструктурованої системи. Синергетичний підхід у сучасних умовах діяльності є особливо актуальним через динамічність та дисипативність цифрового простору, якому притаманний постійний рух потоків ресурсів, інформації та технологій між підсистемами внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства. Синергетичний підхід актуальний для розвитку цифрових стратегічних партнерств, оскільки формування об'єднаних підприємств надає додаткові конкурентні переваги в умовах невизначеності і динамічності як глобальних системних процесів, так і окремих підсистем діяльності кожної ланки функціональної економічної мережі.

Концепція інтегративного розвитку охоплює основні принципи логістичного управління підприємством. Перші дослідження з сутності логістики як науки були проведені на початку XIX ст. французьким військовим А.Г. Жоміні стосовно мистецтва планування, управління, постачання, руху та дислокації військ [5].

Виникнення логістичної концепції управління розвитком підприємства пов'язано з розвитком цифровізації, інноваційної трансформації та посиленням глобалізаційних процесів на основі інтеграції бізнес-систем. В економічному розумінні логістичний підхід спочатку застосовувався у транспортуванні та дистрибуції. Згодом, з підвищенням динамічності бізнес-процесів, управління розвитком на засадах логістичного підходу почали розглядати як процес цілеспрямованого впливу на просторово-часову синхронізацію бізнес-процесів, пов'язаних з формуванням логістичних потоків, систем і ланцюгів з метою отримання синергетичного економічного та соціального ефекту. Дослідженню сутності та особливостей застосування логістичного підходу в управлінні підприємством присвячено багато робіт вчених-економістів, однак найбільш змістовно, на наш погляд, його розкривають у своїх публікаціях Є.В. Крикавський та Л.В. Фролова [4; 7]. Під логістикою вони розуміють управління та оптимізацію потоків підприємства у мікро- та макросередовищі на основі просторово-часової синхронізації бізнес-процесів. Отже, логістичний підхід передбачає оптимізацію та встановлення синхронізованих взаємозв'язків між всіма учасниками функціонування бізнес-процесів і окремими ланками всієї системи бізнес-середовища. Тобто управління розвитком підприємства на засадах

логістичного підходу передбачає створення стійких інтегративних мереж соціально-економічних відносин та технологій і має проактивне спрямування.

У 90-х роках XX ст. з активним розвитком технологій, у наукових колах широкої популярності набула концепція сталого розвитку, головною метою якої є глобальне розширення національних потенціалів та підвищення рівня якості соціально-економічного забезпечення життєдіяльності населення без нанесення шкоди екосистемі та перспективного врахування створення безпечних умов життєдіяльності майбутніх поколінь. Автором інноваційної економічної теорії сталого розвитку є Г. Дейлі, який розкриває концептуальне бачення сталого розвитку "як означення гармонійного, збалансованого, безконфліктного прогресу суспільства, за науково обґрунтованими планами методів системного підходу, коли в процесі неухильного інноваційного інтенсивного економічного розвитку одночасно позитивно вирішується комплекс питань щодо збереження довкілля, ліквідації дискримінації окремих груп населення" [2]. Вклад у розвиток концепції сталого розвитку внесено такими вченими як А.А. Лейзеровіч, Р.В. Кейтс, Т.М. Перріс, Дж.М. Хулс [14; 16]. І.Ю. Штулер зазначив, що "модель сталого економічного розвитку базується на сукупності ідей, концепцій, положень та постулатів різних наук. Дана модель спрямована на зміну стосунків людини і природи задля розширення можливостей економічного зростання, та на створення скоординованої глобальної стратегії виживання людства, орієнтованої на збереження і відновлення природних спільнот" [9].

За своїм змістом сталий розвиток – це збалансування різних аспектів життєдіяльності суспільства, а саме: економічної, соціальної та екологічної. Стрімкий різновекторний розвиток сучасної соціально-економічної діяльності потребує розширення означених напрямів сталого розвитку і врахування політичної, державно-правової та технологічної складових. Концепція сталого розвитку передбачає системний підхід до управління діяльності підприємства та впровадження інноваційних інформаційно-комунікативних технологій. Концепція сталого розвитку підприємств є проактивно орієнтованою і ґрунтується на принципах гармонійності, системності, збалансованості, керованості та прогнозованості економічної діяльності, а також націлена на поширення зеленої економіки. Таким чином, інтегративний розвиток підприємства представляє собою декомпозиційну модель, зібрану з концептуальних положень вище досліджених теорій управління підприємством, а саме: неокласичної, інституційної, еволюційної, підприємницької, системно-інтеграційної теорій, у т. ч. синергетичного і логістичного підходів та теорії сталого розвитку.

В системно-інтегративній теорії розвитку підприємства особливе місце займає процесний

підхід, заснований Ф. Тейлором, А. Файоном та Г. Емерсоном [26;12]. За процесним підходом ефективне управління діяльністю підприємства засноване на функціональній структуризації системи та бізнес-процесів. Для управління процесами інтегративного розвитку підприємства необхідна координація інноваційних та інформаційних потоків. Основними функціями є організація, прогнозування та планування, координування та контролювання матеріальних, інтелектуальних, фінансових, сервісних потоків.

Структурний функціоналізм загальної теорії дії Т. Парсонса описує систему взаємовідносин економічної діяльності та конструкції організації вбудовування відповідних цифрових трансформацій [19]. Структурний функціоналізм дозволяє сформулювати підходи та індикатори до діагностики, прогнозування та моделювання оптимізації бізнес-процесів підприємства в умовах цифрової економіки. В сучасних умовах функціонування можливість мобільного корегування має важливе значення. Фокусування уваги на обґрунтуванні показників розвитку обумовлено основними положеннями теорії конкурентних переваг М. Портера [20]. За теорією конкурентних переваг цифрові трансформації створюють умови для перегляду бізнес-моделей і стимулюють впровадження інноваційних рішень у практику діяльності підприємств. Отже, інновації є важелем інтегративного розвитку підприємства.

В умовах цифрової економіки ефективність діяльності підприємства та вектори інтегративного розвитку формуються відповідно до загальної теорії систем, яка заснована Людвігом фон Берталанфі [17]. Загальна теорія систем передбачає систему структурних міждисциплінарних моделей машина-людина, машина-машина, відкрита система в інженерії та на практиці. Сучасна система управління заснована на цифрових технологіях, які надають можливість сформувати адаптивну, комплексну систему впровадження інноваційних технологій для оптимізації процесів та потоків, а також ефективного планування економічної діяльності підприємства.

Згідно теорії інновацій Й.А. Шумпетера, в умовах циклічності та високої динамічності конкурентного середовища технології визначають головний імпульс інтегративного розвитку підприємства [23]. Тобто економічна діяльність представляє собою систему інноваційних рішень та технологій оброблення конструктивних комбінацій ланок і процесів з ефективного управління для отримання прибутків та оптимізації ресурсів і витрат. Своє логічне продовження теорія інновацій набула у технології "Process mining" [11], а саме, у практичній реалізації цифрових продуктів інформаційно-комунікаційних технологій моніторингу та діагностики ефективності бізнес-процесів діяльності підприємства. Технології "Process mining" дозволяють інтегрувати цифрові

платформи у бізнес-модель діяльності підприємства, що створює ефективні організаційно-технологічні умови удосконалення процесу прогнозування та формування плато можливостей моделювання різновекторних сценаріїв розвитку підприємства.

Аналіз теоретичних положень вище розглянутих теорій, підходів, принципів застосування, механізмів та існуючих моделей розвитку підприємства дозволив сформулювати авторське бачення концепту управління інтегративним розвитком підприємства (рис. 1). Концепт інтегративного розвитку підприємства є конструктивним синтезом декількох теорій, а саме: неокласичної, інституційної, підприємницької, інноваційної, еволюційної теорій, теорії сталого розвитку, загальної теорії систем, системно-інтеграційної, теорії оновлення та управління якістю, структурного функціоналізму загальної теорії дій та теорії конкурентних переваг, логістичного, синергетичного, процесного підходів та технології "Process mining".

Основною метою управління інтегративним розвитком підприємства є забезпечення проактивної діяльності. Виходячи з поставленої мети основними задачами її досягнення є:

- розробка методології управління інтегративним розвитком підприємства;
- вибір ефективних методів проактивного інтегративного розвитку підприємства;
- формування організаційно-економічних механізмів управління інтегративним розвитком підприємства.

Управління інтегративним розвитком підприємства, на нашу думку повинно базуватись на таких основних принципах як: наукова обґрунтованість, прозорість і стандартизація, орієнтація на цілі, безпека діяльності, цифрова трансформація, системність і комплексність, збалансованість та холізм, оптимізація і синхронізація, динамічна адаптація, мобільність, ефективність та сталий розвиток, капсулюваність процесів, інтеграція та синергізм. Організаційно-економічний механізм управління інтегративним розвитком підприємства націлений на виконання основних його функцій: організація, інноваційна проактивність, діагностика, планування і прогнозування, мотивація, результативність, контроль і координація, цифровізація.

Високий ступінь розвитку конкуренції у всіх сферах економічної діяльності створює умови для впровадження нових взаємовигідних форм виживання. Проактивний прогресивний розвиток заснований на створенні партнерств між підприємствами. Інтегративний розвиток на засадах створення цифрових стратегічних партнерств забезпечує отримання синергетичного ефекту, доступ до додаткових ресурсів та компетентностей на підприємстві.

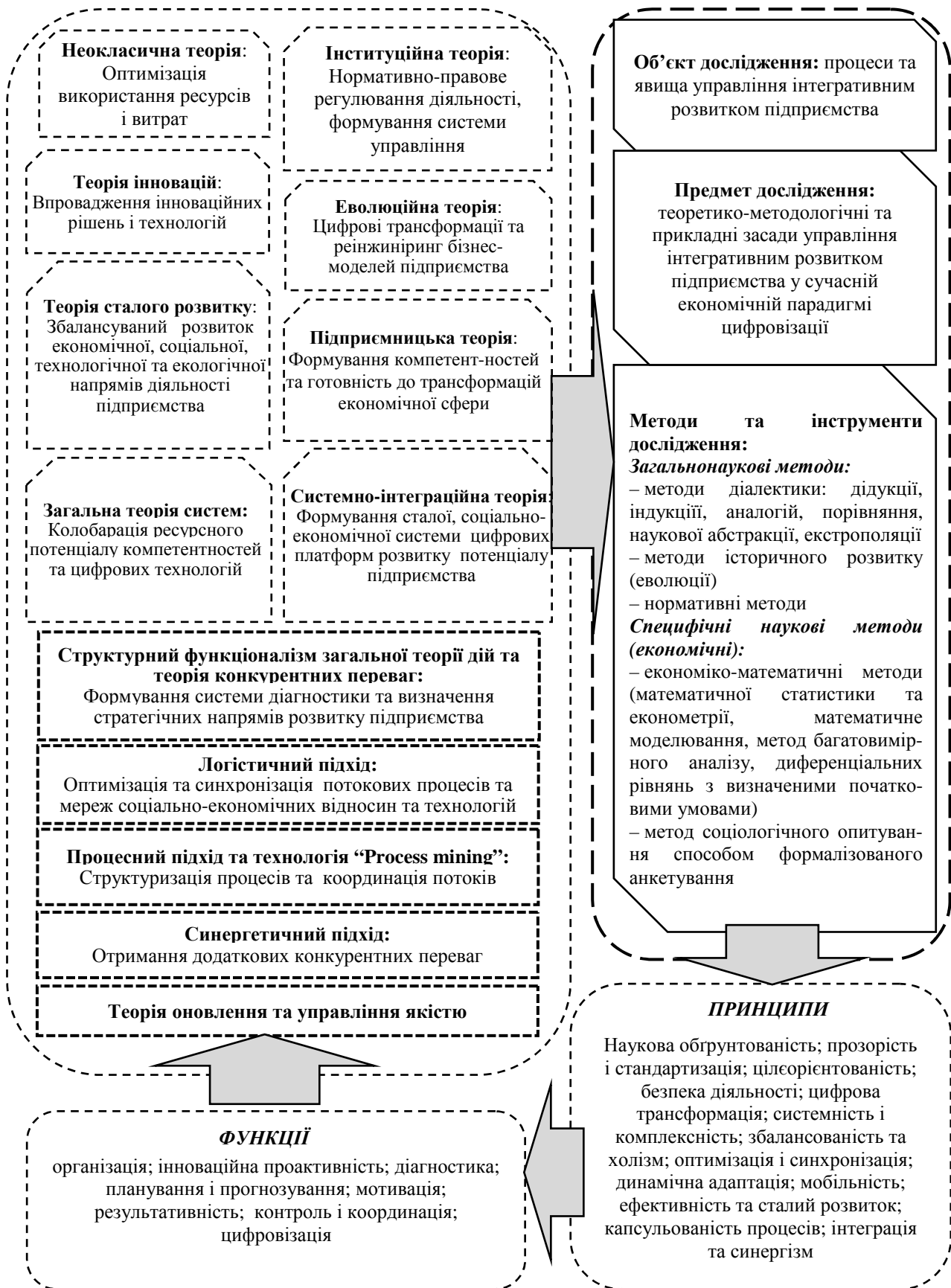

Рис. 1. Теоретико-методологічний концепт управління інтегративним розвитком підприємства
Джерело: сформовано автором.

Висновки. Багатоаспектний аналіз економічних теорій та підходів до управління розвитком став підґрунтям для формування авторського бачення концепту управління інтегративним розвитком підприємства. Запропоновані у роботі положення є основою для формування системи проактивного управління економічною діяльністю в умовах глобальних цифрових трансформацій. Запропонований концепт управління інтегративним

розвитком підприємства охоплює систему принципів, функцій та методів управління, предмет та об'єкт дослідження. Інтегративний розвиток підприємства передбачає проактивне, адаптивне організаційно-економічне управління на засадах цифровізації та інтеграції потокових процесів, платформ та інновацій на всіх рівнях економічної діяльності: мікро-, макро-, мегасередовище.

4 Список використаних джерел

1. Бех В. П., Туленков М. В. Теорія систем і системний аналіз в управлінні: підручник. Київ: Інтерсервіс, 2021. 680 с.
2. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / переклад з англійської: Інститут сталого розвитку. Київ: Інтелсфера, 2002. 312 с.
3. Історія економічних учень: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; 9-те вид., доповн. Київ: Знання, 2014. 710 с.
4. Криківський С. В. Логістичне управління: підруч. для вищ. навч. закл. Львів: Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2005. 684 с.
5. Логістика. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Логістика>
6. Мазараки А. А. Торговля. Деньги. Менталитет: монографія. Киев: Книга, 2006. 632 с.
7. Фролова Л. В. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. 261 с.
8. Шевченко Л. С. Нематеріальна економіка: управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: монографія. Харків: Право, 2014. 404 с.
9. Штулер І. Ю. Еволюція теорій економічного розвитку у сучасному вимірі знань. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 216–219.
10. Marshall A. Principles of Economics (Revised ed.). London: Macmillan; reprinted by Prometheus Books. 1920.
11. Wang J., Wong R. K., Ding J., Guo Q., Wen L. Efficient Selection of Process Mining Algorithms. *IEEE Transactions on Services Computing*. № 6(4). pp. 484-496. DOI: 10.1109/TSC.2012.20. URL: <http://www.cse.unsw.edu.au/~wong/papers/tsc12.pdf>
12. Fayol H. General and Industrial Management. London: Pitman, 1949.
13. Haken. H. Synergetics. Introduction and Advanced Topics. Berlin: Springer, 2004.
14. Hulse J. H. Sustainable Development at Risk: Ignoring the Past. New Delhi: Cambridge University Press India Pvt. Ltd. Ottawa: International Development Research Centre, 2007. 390 p.
15. Kornai J. The System Paradigm. 1998. 278 p.
16. Kates R. W., Parris T. M., Leiserowitz A. A. What is Sustainable Development? Goals, Indicators, Values, and Practice. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*. No. 3, pp. 8-21.
17. Ludwig von Bertalanffy. An Outline of General System Theory. *The British Journal for the Philosophy of Science*. 1950. Vol. 1. No. 2. pp. 134-165.
18. Meyer J. W., Rowan B. Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology* 1977. 83(2). pp. 340–363. doi: 10.1086/226550; DiMaggio P. J., Powell W. W. The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*. 1983. 48(2). pp. 147. doi: 10.2307/2095101
19. Parsons T. Theories of Society: foundations of modern sociological theory. New York: Free Press, 1961.
20. Porter M. Competitive Advantage of Nations. 1990. URL: <http://www.afj.es/eo/The%20competitive%20advantage%20of%20nations%20%28Porter%20HBR%20marzo-abril%201990%29.pdf>
21. Prigogine I., Stengers I., Toffler A. Order Out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature. 1984. 349 p.
22. Nelson R. R., Winter S. G. An Evolutionary Theory of Economic Change. 1982. 454 p.
23. Schumpeter J. A. Business cycles. A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process. New York – Toronto – London: McGraw-Hill Book Company, 1939.
24. Selznick P. Foundations of the Theory of Organization. *American Sociological Review*. 1948. 13(1). p. 25. DOI: 10.2307/2086752
25. Ansoff H. I. Strategic management. New York: Wiley, 1979.
26. Taylor F. W. The principles of scientific management. 1911. URL: <https://wpscms.pearsoncmg.com/wps/media/objects/3109/3184076/taylor.pdf>

4 References

1. Bekh, V. P., Tulenkov, M. V. (2021). *Teoriya system i systemnyy analiz v upravlinni* [Systems theory and system analysis in management: a textbook]. Kyiv: Interservis.
2. Deyli, H. (2002). *Poza zrostanniam. Ekonomichna teoriya staloho rozvytku* [Out of growth. Economic Theory of Sustainable Development]. Kyiv: Intelsfera.
3. Bazylevych, V. D. (ed.) (2014). *Istoriya ekonomichnykh uchen* [History of economic thought] (9th ed.). Kyiv: Znannya.
4. Krykavskyy, Ye. V. (2005). *Lohistychne upravlinnya* [Logistics management]. Lviv: Vyd-vo Nats. un-tu "Lvivska politekhnikha".
5. Logistics. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/Логістика>
6. Mazaraki, A. A. (2006). *Torhovlya. Denhy. Mentalyitet* [Trade. Money Mentality]. Kyiv: Knyha.
7. Frolova, L. V. (2004). *Lohistychne upravlinnya pidpryyemstvom: teoretyko-metodolohichni aspekty* [Logistics management of the enterprise: theoretical and methodological aspects]. Donetsk: DonNUET im. M. Tuhan-Baranovskoho.
8. Shevchenko, L. S. (2014). *Nematerialna ekonomika: upravlinnya formuvanniam i vykorystanniam intelektualnoho kapitalu* [Intangible economy: managing the formation and use of intellectual capital]. Kharkiv: Pravo.
9. Shtuler, I. Yu. (2016). *Evolutsiya teoryi ekonomichnoho rozvytku u suchasnomu vymiri znan* [The evolution of theories of economic development in the modern dimension of knowledge]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 9, 216-219.
10. Marshall, A. (1920). *Principles of Economics* (Revised ed.). London: Macmillan; reprinted by Prometheus Books.
11. Wang, J., Wong, R. K., Ding, J., Guo, Q., Wen, L. (2013). Efficient Selection of Process Mining Algorithms. *IEEE Transactions on Services Computing*, 6(4), 484-496. DOI: 10.1109/TSC.2012.20. Retrieved from <http://www.cse.unsw.edu.au/~wong/papers/tsc12.pdf>
12. Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. London: Pitman.
13. Haken. H. *Synergetics. Introduction and Advanced Topics*. Berlin: Springer.
14. Hulse, J. H. (2007). *Sustainable Development at Risk: Ignoring the Past*. New Delhi: Cambridge University Press India Pvt. Ltd. Ottawa: International Development Research Centre.
15. Kornai, J. (1998). *The System Paradigm*.
16. Kates, R. W., Parris, T. M., Leiserowitz, A. A. (2005). What is Sustainable Development? Goals, Indicators, Values, and Practice. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 3, 8-21.
17. Bertalanffy, L. V. (1950). An Outline of General System Theory. *The British Journal for the Philosophy of Science*, 1(2), 134-165.
18. Meyer, J. W., Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340-363. doi: 10.1086/226550; DiMaggio, P. J., Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147. doi: 10.2307/2095101
19. Parsons, T. (1961). *Theories of Society: foundations of modern sociological theory*. New York: Free Press.
20. Porter, M. (1990). *Competitive Advantage of Nations*. Retrieved from <http://www.afi.es/eo/The%20competitive%20advantage%20of%20nations%20%28Porter%20HBR%20marzo-abril%201990%29.pdf>
21. Prigogine, I., Stengers, I., Toffler, A. (1984). *Order Out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature*.
22. Nelson, R. R., Winter, S. G. (1982). *An Evolutionary Theory of Economic Change*.
23. Schumpeter, J. A. (1939). *Business cycles. A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process*. New York - Toronto - London: McGraw-Hill Book Company.
24. Selznick, P. (1948). Foundations of the Theory of Organization. *American Sociological Review*, 13(1), 25. DOI: 10.2307/2086752
25. Ansoff, H. I. (1979). *Strategic management*. New York: Wiley.
26. Taylor, F. W. (1911). *The principles of scientific management*. Retrieved from <https://wpscms.pearsoncmg.com/wps/media/objects/3109/3184076/taylor.pdf>